

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ПРАВА, ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА ДЕРЖАВНО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова приймальної комісії
Міжнародного гуманітарного університету

ректор Громовенко К.В.
(прізвище та ініціали)

«__» _____ 2020 року

ПРОГРАМА

ВСТУПНОГО КОМПЛЕКСНОГО ФАХОВОГО ІСПИТУ
для вступників на основі освітнього ступеня «бакалавр», «спеціаліст», «магістр»
за неспорідненими спеціальностями
для вступу на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

Галузь _____ 08 «Право»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність _____ 081 «Право»
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма _____ Право
(шифр освітньої програми)

Розглянуто та схвалено:

на засіданні кафедри державно-правових дисциплін
Протокол № 6 від 27 грудня 2019 р.

Розглянуто та схвалено Вченою радою

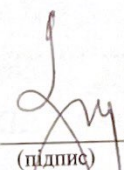
Міжнародного гуманітарного університету
Протокол № 4 від 14.02. 2020 р.

Одеса - 2020

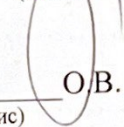
Програма вступного випробування на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Право» зі спеціальності 081 «Право» на основі освітнього ступеня «бакалавр», «спеціаліст» за неспорідненими спеціальностями.

Розробники:

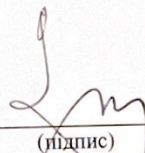
завідувач кафедри

державно-правових дисциплін, д.ю.н., професор А.Ф. Крижановський
(підпис)

доцент кафедри

державно-правових дисциплін, к.ю.н. О.В. Серих
(підпис)

Завідувач кафедри державно-правових
дисциплін, д.ю.н., професор

(підпис)

А.Ф. Крижановський

Програма затверджена на засіданні кафедри державно-правових дисциплін
Протокол № 6 від 27 грудня 2019 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ	6
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ НА ВСТУПНОМУ ВИПРОБУВАННІ	16
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	17

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма спрямована на орієнтування випускників вищих навчальних закладів, які отримали ступінь бакалавра та прагнуть продовжити навчання для отримання ступеня «магістр», щодо вимог, які встановлені при вступі до магістратури Міжнародного гуманітарного університету. Програма ґрунтується на загальноновизнаних наукових результатах із врахуванням сучасного стану та перспектив розвитку правової системи України, опанування яких має засвідчити вступник, що є свідченням його здатності успішно продовжувати навчання на магістерській програмі.

Вступне випробування проводиться у вигляді виконання письмових тестових завдань. Тестові питання спрямовані на оцінку рівня теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для розв'язання комплексних проблем у галузі професійної діяльності (загальнотеоретичної юриспруденції, конституційного, адміністративного, цивільного та кримінального права, функціонування судової влади та правоохоронних органів і правозахисних об'єднань), результати якого мають теоретичне та практичне значення. Завданням виконання вступних тестів є визначення рівня компетентності та підготовленості абітурієнта.

Тестовий контроль професійних знань вступників, які вже є дипломованими спеціалістами, в сучасних умовах має низку переваг над традиційними методами вступних випробувань: економія витрат часу, перевірка рівня засвоєння значної частини навчального матеріалу; одночасна охопленість перевіркою великої кількості осіб; фіксація обізнаності у кількісних показниках; визначення рейтингу, необхідного в конкурсному відборі; кількісна фіксація (в балах) рівня засвоєння матеріалу; зосередженість уваги на конкретній правильній відповіді; полегшення оцінювання завдяки однозначності правильних відповідей; отримання об'єктивної оцінки знань абітурієнтів; статистична оцінка результатів вступного випробування. Усі тестові завдання сконструйовані у закритій формі (тобто мають запропоновані варіанти відповідей, з яких одна є правильною). Кожне тестове завдання має таку структуру: запитально-інструктивна частина і відповіді.

Під час розв'язання тестового завдання абітурієнту слід уважно ознайомитися із запитально-інструктивною частиною, оскільки саме вона часто містить підказку одноелементного чи багатоеlementного (множинного) вибору правильної відповіді.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

1. Конституційне право як основа національного права

1.1. Поняття та предмет конституційного права.

1.2. Принципи конституційного права.

2. Джерела конституційного права.

2.1. Поняття й система джерел конституційного права.

2.2. Поняття конституції. Функції та юридичні властивості конституції.

2.3. Загальна характеристика Конституції України.

2.4. Порядок ухвалення й внесення змін до Конституції України.

2.5. Конституційні засади співвідношення національного та міжнародного права. Вплив міжнародного права на систему джерел українського конституційного права.

3. Конституціоналізм та конституційний лад України.

3.1. Поняття та система конституціоналізму.

3.2. Поняття конституційного ладу України. Порядок зміни конституційного ладу України.

3.3. Конституційні засади державного суверенітету України.

3.4. Обмеження влади правом як засада конституційного ладу України.

3.5. Конституційний принцип поділу державної влади.

3.6. Принцип верховенства права в системі засад конституційного ладу України.

4. Україна як демократична республіка: конституційні засади.

4.1. Поняття й сутність народовладдя. Пряма (безпосередня) та представницька демократія.

4.2. Поняття, конституційна регламентація та види референдумів в Україні.

4.3. Виборче право й виборча система: поняття та принципи. Класифікація виборчих систем.

4.4. Порядок призначення, організація та проведення виборів Президента України.

4.5. Порядок призначення, організація та проведення виборів народних депутатів України.

4.6. Поняття та конституційні гарантії місцевого самоврядування в Україні.

4.7. Система місцевого самоврядування в Україні. Загальна характеристика конституційного статусу органів та посадових осіб місцевого самоврядування в Україні.

4.8. Порядок призначення, організація та проведення місцевих виборів.

5. Унітарність Української держави в системі засад конституційного ладу.

5.1. Принцип унітаризму та його закріплення в Конституції України.

5.2. Поняття, система та принципи адміністративно-територіального устрою України.

5.3. Конституційний статус Автономної Республіки Крим у складі України як унітарної держави. Загальна характеристика Конституції Автономної Республіки Крим.

5.4. Конституційний статус органів влади Автономної Республіки Крим.

5.5. Особливості правового статусу тимчасово окупованих територій України.

6. Конституційні засади функціонування національно-культурної сфери в Україні.

6.1. Конституційний статус української мови як державної.

6.2. Поняття та характеристика конституційного статусу національних меншин в Україні.

7. Конституція України та громадянське суспільство.

7.1. Принцип багатоманітності в системі конституційних засад формування та функціонування громадянського суспільства.

7.2. Поняття та види громадських об'єднань. Принципи організації та діяльності громадських об'єднань.

7.3. Конституційний статус політичних партій. Порядок створення політичних партій. Принципи діяльності політичних партій. Заборона політичних партій за конституційним законодавством України.

8. Конституційний статус людини в Україні.

8.1. Принципи конституційного статусу людини.

8.2. Загальна характеристика особистих прав і свобод людини за Конституцією України.

8.3. Гарантії та порядок реалізації окремих особистих свобод: право на свободу думки й слова, право на доступ до публічної інформації, захист персональних даних, свобода совісті, свобода пересування.

- 8.4. Загальна характеристика політичних прав громадян України.
- 8.5. Гарантії та порядок реалізації окремих політичних прав: виборчі права, свобода мирних зібрань, право на свободу об'єднання.
- 8.6. Загальна характеристика економічних, соціальних та культурних прав людини в Україні.
- 8.7. Загальна характеристика конституційних гарантій здійснення конституційних прав та свобод.
- 8.8. Конституційні обмеження у реалізації конституційних прав та свобод людини в Україні.
- 8.9. Особливі юридичні стани згідно з Конституцією України, умови та порядок введення та припинення дії.
- 8.10. Особливості юридичного захисту прав внутрішньо переміщених осіб
- 8.11. Загальна характеристика конституційних обов'язків людини та громадянина в Україні.
- 8.12. Поняття та принципи громадянства України.
- 8.13. Набуття громадянства України. Припинення громадянства України.
- 8.14. Конституційний статус іноземців та осіб без громадянства. Особливості конституційного статусу біженця.
- 9. Законодавча влада в Україні: конституційна характеристика**
- 9.1. Конституційна природа парламенту - Верховної Ради України.
- 9.2. Конституційний склад і структура Верховної Ради України. Принципи діяльності Верховної Ради України.
- 9.3. Функції та повноваження Верховної Ради України.
- 9.4. Парламентські процедури: установча, законодавча, процедури здійснення парламентського контролю.
- 9.5. Конституційний статус спеціалізованих органів парламентського контролю - Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та Рахункової палати.
- 9.6. Конституційний статус народного депутата України та юридичні гарантії його діяльності. Природа депутатського мандата. Підстави дострокового припинення повноважень народного депутата України.
- 10. Конституційний статус Президента України.**
- 10.1. Роль та місце Президента України в системі органів державної влади.
- 10.2. Порядок вступу на пост Президента України. Підстави та порядок припинення повноважень Президента України.
- 10.3. Повноваження Президента України. Акти Президента України.
- 10.4. Конституційний статус Ради національної безпеки та оборони.
- 11. Виконавча влада в Україні: конституційна характеристика.**
- 11.1. Поняття виконавчої влади та її місце в механізмі державної влади. Система органів виконавчої влади в Україні.
- 11.2. Порядок формування, склад і компетенція Кабінету Міністрів України. Акти Кабінету Міністрів України.
- 12. Правосуддя в Україні: конституційна характеристика.**
- 12.1. Конституційні засади функціонування судової влади. Конституційні засади судочинства.
- 12.2. Система судів. Конституційний статус судді.
- 12.3. Конституційний статус Вищої ради правосуддя. Органи суддівського самоврядування
- 12.4. Статус і роль адвокатури та прокуратури в системі судового захисту прав людини.
- 13. Охорона Конституції. Конституційна юстиція в Україні**
- 13.1. Охорона Конституції: поняття, природа, суб'єкти охорони.
- 13.2. Поняття та особливості конституційної відповідальності.
- 13.3. Поняття та види конституційного контролю.
- 13.4. Функції та повноваження Конституційного Суду України.
- 13.5. Склад і порядок формування Конституційного Суду України. Структура та організація діяльності Конституційного Суду України.
- 13.6. Суб'єкти та форми звернення до Конституційного Суду України. Конституційна скарга: поняття, критерії прийнятності, особливості розгляду.
- 13.7. Поняття й характеристика стадій конституційного судочинства.
- 13.8. Поняття та юридична природа актів Конституційного Суду України. Види, порядок ухвалення та виконання актів Конституційного Суду України.

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО УКРАЇНИ. АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО В УКРАЇНІ

1. **Адміністративне право як галузь публічного права**
- 1.1. **Основоположні категорії адміністративного права**
Публічне адміністрування як одна з форм реалізації публічної влади. Суб'єкти публічного адміністрування. Публічний інтерес.
- 1.2. **Адміністративне право як складова публічного права**
Призначення адміністративного права.
- 1.3. Відносини, що складають предмет адміністративного права. Відмежування адміністративного права від цивільного права.
- 1.4. **Система адміністративного права**
- 1.5. Загальне адміністративне право (принципи адміністративного права, суб'єкти публічного адміністрування, інструменти публічного адміністрування, публічне майно, адміністративні процедури, адміністративні послуги, захист прав приватної особи у сфері публічного адміністрування).
- 1.6. Особливе адміністративне право (зокрема службове право, адміністративне деліктне право, поліцейське).
- 1.7. **Джерела адміністративного права.** Поняття, значення та види джерел адміністративного права
- 1.8. Національні джерела адміністративного права (Конституція України, законодавчі акти, підзаконні нормативні акти).
- 1.9. Міжнародні джерела адміністративного права (міжнародні договори; юридичні акти Європейського Союзу як джерела адміністративного права в контексті правотворчої діяльності; «м'яке право»).
- 1.10. Рішення судових органів як джерела адміністративного права (практика Європейського суду з прав людини; рішення Конституційного Суду України в системі джерел адміністративного права; висновки Верховного Суду щодо застосування норм права як (квазі)джерело адміністративного права).
- 1.11. Юридична сила джерел адміністративного права. Система джерел адміністративного права за їх юридичною силою.
- 1.12. Правила вирішення конкуренції норм, закріплених у джерелах адміністративного права.
2. **Принципи в адміністративному праві**
- 2.1. **Поняття та значення принципів адміністративного права** Поняття принципів адміністративного права.
Значення принципів адміністративного права (системоутворювальне значення, вплив на нормотворчу діяльність, значення для адміністративної та судової практики).
- 2.2. **Принцип верховенства права в адміністративному праві**
Значення принципу верховенства права (правовладдя) для регулювання адміністративних правовідносин. Складові верховенства права (законність; юридична визначеність; запобігання зловживанню /надужиттю/ повноваженнями; рівність перед законом і недискримінація; доступ до правосуддя).
- 2.3. **Принципи належного врядування**
Значення принципів належного врядування для регулювання адміністративних правовідносин. Принципи належного врядування (забезпечення участі в ухваленні рішень та належне реагування, відкритість і прозорість, добросовісність і етична поведінка, ефективність, компетентність і спроможність, інноваційність та відкритість до змін, сталість і довгострокова орієнтованість, грамотне фінансове управління, поважання прав людини та культурної різноманітності, забезпечення соціальної згуртованості, підзвітність).
3. **Суб'єкти адміністративного права**
- 3.1. **Поняття та система суб'єктів публічного адміністрування**
Поняття «суб'єкт публічного адміністрування» (адміністративний орган).
Групи суб'єктів публічного адміністрування (державні органи, включаючи органи виконавчої влади, військово-цивільні адміністрації; державні фонди та установи; органи влади Автономної Республіки Крим; суб'єкти місцевого самоврядування; суб'єкти, яким

- делеговано окремі повноваження публічного адміністрування).
- 3.2. *Система органів виконавчої влади*
Основні рівні органів виконавчої влади в Україні (вищий, центральні, місцеві). Кабінет Міністрів України, система центральних органів виконавчої влади (міністерства, служби, агентства та інспекції, центральні органи виконавчої влади із спеціальним статусом), місцеві державні адміністрації. Законодавча основа їх діяльності.
- 3.3. Класифікація органів виконавчої влади за різними критеріями (за обсягом і характером компетенції, за порядком вирішення питань, за спрямованістю компетенції, за територіальним обсягом повноважень). Порядок утворення, реорганізації та ліквідації органів виконавчої влади.
- 3.4. *Суб'єкти місцевого самоврядування*
Види суб'єктів місцевого самоврядування та їх призначення (територіальна громада; сільська, селищна, міська ради; сільський, селищний, міський голови; виконавчі органи сільської, селищної, міської рад; староста; районні та обласні ради; органи самоорганізації населення). Законодавча основа діяльності.
- 3.5. *Місце приватної особи в системі суб'єктів адміністративного права*
Зміст поняття «приватна особа» в контексті адміністративного права. Види приватних осіб (громадяни, іноземці, особи без громадянства, фізичні особи-підприємці, підприємства, установи, організації тощо).
- 3.6. *Суб'єктивне публічне право*
Сутність суб'єктивних публічних прав приватної особи. Окремі суб'єктивні публічні права та їх реалізація (право на участь в ухваленні рішень, право на звернення, право на доступ до публічної інформації, право на свободу мирних зібрань, право на свободу об'єднань).
- 3.7. *Особливості неурядової організації як суб'єкта адміністративного права*
Законодавча основа організації та діяльності громадських об'єднань та інших неурядових організацій. Особливості окремих видів неурядових організацій (громадських організацій, зокрема молодіжних та дитячих, громадських спілок, професійних спілок, релігійних організацій, благодійних організацій, організацій професійного самоврядування), адміністративна правосуб'єктність, порядок створення та припинення діяльності. Участь неурядових організацій у формуванні публічної політики та ухваленні рішень.
- 4. Інструменти публічного адміністрування**
- 4.1. *Розуміння інструментів публічного адміністрування*
Поняття інструмента публічного адміністрування. Види інструментів публічного адміністрування.
- 4.2. *Нормативний акт як інструмент публічного адміністрування*
Поняття, юридичне значення та ознаки нормативного акта суб'єкта публічного адміністрування. Види нормативних актів (за суб'єктами видання, територіальним охопленням діяльності, за ознакою внутрішньої та зовнішньої спрямованості). Вимоги до нормативного акта. Порядок підготовки та ухвалення. Зміст і значення антикорупційної експертизи. Державна реєстрація нормативного акта. Процедура оприлюднення та набрання чинності. Підстави для визнання нормативного акта протиправним. Зв'язок протиправності з фактом недотримання формальних вимог під час його підготовки та видання.
- 4.3. *Адміністративний акт як інструмент публічного адміністрування*
Поняття, юридичне значення та ознаки адміністративного акта. Відмежування адміністративного акта від інших актів (документів) суб'єкта публічного адміністрування. Види адміністративних актів. Процедура видання адміністративного акта. Чинність адміністративного акта (умови чинності, способи доведення до відома, припинення чинності). Виконання адміністративного акта. Поняття нікчемності адміністративного акта. Підстави визнання адміністративного акта нікчемним.
- 4.4. *Адміністративний договір як інструмент публічного адміністрування*
Поняття, юридичне значення та ознаки адміністративного договору. Види адміністративних договорів.

Поняття нікчемності адміністративного договору. Підстави визнання адміністративного договору нікчемним.

4.5. Адміністративний розсуд у публічному адмініструванні Поняття адміністративного розсуду.

Умови застосування адміністративного розсуду (наявність законодавчого уповноваження на адміністративний розсуд; оприлюднення норм, що уповноважують на адміністративний розсуд; достатність юридичної визначеності уповноважень на адміністративний розсуд; обов'язок дотримуватися мети уповноваження; обов'язок ретельно з'ясувати обставини в справі; обов'язок дотримуватися принципу пропорційності; обов'язок дотримуватися принципу рівності; обов'язок дотримуватися критеріїв розсудливості; обов'язок мотивувати свої рішення).

4.6. Використання електронного врядування в публічному адмініструванні

Поняття електронного врядування. Елементи електронного врядування. Співвідношення понять «електронне врядування», «електронна держава», «електронна демократія», «електронний парламент», «електронний уряд», «електронний суд».

5. Адміністративна процедура. Адміністративні послуги

5.1. Розуміння адміністративної процедури

Поняття адміністративної процедури. Види адміністративної процедури (реєстраційні, дозвільні, інспекційні процедури, процедури щодо притягнення до відповідальності; процедури за заявою особи, процедури за службовим обов'язком).

5.2. Принципи адміністративної процедури

Система принципів адміністративної процедури. Зміст окремих принципів адміністративної процедури: рівність перед законом, доступ до інформації, право на допомогу та представництво, право бути вислуханим, ефективність, оперативність (розумні строки), вмотивованість рішення, ефективний засіб захисту).

5.3. Учасники адміністративної процедури

Адміністративний орган. Адресат (у тому числі заявник). Заінтересовані особи. Представництво в адміністративній процедурі.

5.4. Стадії адміністративної процедури Ініціювання та початок провадження.

Підготовка справи до розгляду.

Розгляд і вирішення справи.

Оформлення адміністративного акта, доведення до відома адресатів та заінтересованих осіб. Перегляд адміністративного акта.

5.5. Поняття, ознаки, види адміністративних послуг. Суб'єкти відповідних відносин

Поняття адміністративної послуги.

Ознаки адміністративної послуги.

Відмінність адміністративної послуги від інших видів послуг у публічній сфері.

Види адміністративних послуг.

Суб'єкти відносин щодо надання адміністративних послуг (суб'єкт звернення, суб'єкт надання адміністративних послуг; центри надання адміністративних послуг і адміністратори).

5.6. Порядок надання адміністративних послуг.

Стадії процедури надання адміністративної послуги.

Юридичні документи та дії, що супроводжують процедуру надання адміністративних послуг. Плата за надання адміністративних послуг (адміністративний збір).

Вимоги до якості надання адміністративних послуг.

6. Захист прав приватної особи у сфері публічного адміністрування

6.1. Інструменти захисту прав приватних осіб у сфері публічного адміністрування.

Види інструментів захисту прав особи та їх співвідношення між собою.

6.2. Адміністративне оскарження

Підстави та порядок подання скарги. Предмет оскарження. Суб'єкти розгляду скарг.

Процедура розгляду скарги. Можливі наслідки розгляду скарги.

6.3. Інші інструменти захисту прав особи

Перегляд рішення суб'єктом публічного адміністрування, який його ухвалив, за ініціативою особи. Захист особи з ініціативи суб'єкта публічного адміністрування. Відшкодування

шкоди суб'єктом публічного адміністрування. Адміністративна юстиція. Моделі адміністративної юстиції. Характеристики моделі адміністративної юстиції, що запроваджена в Україні.

7. Службове право

7.1. Державна служба та служба в органах місцевого самоврядування як основні різновиди публічної служби

Види публічної служби.

Поняття та сутність державної служби та служби в органах місцевого самоврядування як основних різновидів публічної служби. Відмінність від інших видів трудової діяльності особи.

7.2. Основи правового статусу державного службовця

Поняття державного службовця. Посади державної служби та їх категорії. Обов'язки та права державного службовця.

Вступ на державну службу. Проходження державної служби і службова кар'єра. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність державного службовця. Матеріальне й соціальне забезпечення державного службовця.

Припинення державної служби.

7.3. Основи правового статусу службовця в органі місцевого самоврядування

Поняття службовця в органі місцевого самоврядування. Посади в органах місцевого самоврядування та їх категорії.

Обов'язки та права службовця в органі місцевого самоврядування.

Вступ на службу в органі місцевого самоврядування. Проходження служби в органі місцевого самоврядування і службова кар'єра.

Дисциплінарна та матеріальна відповідальність службовця в органі місцевого самоврядування.

Матеріальне й соціальне забезпечення службовця в органі місцевого самоврядування.

Припинення служби в органі місцевого самоврядування.

7.4. Запобігання корупційним проявам у публічній службі

Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища.

Обмеження щодо одержання подарунків.

Запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка та поводження з ними.

Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності.

Обмеження спільної роботи близьких осіб.

Обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування.

Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Правила етичної поведінки публічних службовців. Фінансовий контроль щодо публічних службовців.

8. Адміністративне деліктне право

8.1. Адміністративне правопорушення (проступок) і адміністративна відповідальність

Поняття адміністративного проступку. Ознаки адміністративного проступку (діяння, суспільна шкідливість, протиправність, винність, караність). Відмежування адміністративного проступку від кримінального правопорушення.

Адміністративна відповідальність як вид юридичної відповідальності. Ознаки адміністративної відповідальності. Відмежування адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності.

Особливості адміністративної відповідальності юридичних осіб.

Законодавчі акти, що регулюють відносини адміністративної відповідальності.

8.2. Юридичний склад адміністративного проступку

Юридичний склад адміністративного проступку (об'єкт, суб'єкт, об'єктивна сторона, суб'єктивна сторона). Особливості юридичного складу адміністративного проступку, зафіксованого в автоматичному режимі.

8.3. Заходи адміністративної відповідальності

Поняття адміністративного стягнення. Система й види адміністративних стягнень.

Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх осіб за вчинення адміністративних проступків. Загальні правила накладення адміністративних стягнень.

- 8.4. *Провадження в справі про адміністративний проступок*
Стадії провадження в справі про адміністративний проступок. Звичайне провадження. Спрощене провадження.
- 8.5. *Складання протоколу в справі про адміністративний проступок*. Органи та посадові особи, уповноважені складати протокол. Випадки, коли протокол у справі про адміністративний проступок не складається.
- 8.6. *Розгляд справи про адміністративний проступок*. Органи та посадові особи, уповноважені розглядати справу про адміністративний проступок.
- 8.7. *Основні етапи розгляду справи про адміністративний проступок* (підготовка справи, аналіз зібраних матеріалів, прийняття постанови, доведення постанови до відома). Особливості провадження в справах про адміністративні проступки в сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі.
- 8.8. *Оскарження й перегляд постанови в справі про адміністративний проступок*. Порядок і строк оскарження постанови. Результати перегляду.
- 8.9. *Виконання постанови про накладення адміністративного стягнення*.
- 9. Адміністративне судочинство в Україні**
- 9.1. *Основні категорії адміністративного судочинства*
- 9.2. *Завдання адміністративного судочинства*.
- 9.3. *Критерії, за якими суд оцінює рішення, дії чи бездіяльність суб'єкта публічного адміністрування*.
- 9.4. *Джерела права (матеріального та процесуального), які застосовує адміністративний суд*.
- 9.5. *Принципи адміністративного судочинства*.
- 9.6. *Форми адміністративного судочинства (загальне і спрощене), відмінності між ними*.
- 9.7. *Визначення компетентного суду. Адміністративна юрисдикція. Публічно-правові спори, що належать до адміністративної юрисдикції. Правила предметної, інстанційної та територіальної юрисдикції, наслідки їх недотримання (порушення). Склад суду. Відводи*.
- 9.8. *Учасники судового процесу (учасники справи, представники, інші учасники судового процесу). Адміністративна процесуальна право- і дієздатність*.
- 9.9. *Докази та доказування. Засоби доказування. Предмет доказування. Обов'язок доказування. Подання, витребування та забезпечення доказів. Дослідження та оцінка доказів*.
- 9.10. *Звернення до адміністративного суду. Провадження в суді першої інстанції* Право на звернення з адміністративним позовом. Строк звернення з адміністративним позовом, наслідки його пропуску.
- 9.11. *Зміст і оформлення позовної заяви*.
- 9.12. *Способи судового захисту*.
- 9.13. *Забезпечення адміністративного позову*.
- 9.14. *Відкриття провадження. Підготовче провадження*.
- 9.15. *Відзив. Відповідь на відзив. Заперечення. Пояснення третьої особи щодо позову або відзиву. Зустрічний позов в адміністративному судочинстві*.
- 9.16. *Врегулювання спору за участі судді. Відмова відповідача від позову, примирення*.
- 9.17. *Розгляд справи по суті. Особливості розгляду типових та зразкових справ*.
- 9.18. *Судові рішення в адміністративних справах* Види судових рішень. Вимоги, яким має відповідати судове рішення.
- 9.19. *Набрання судовим рішенням законної сили. Негайне виконання судового рішення. Звернення судового рішення до виконання. Судовий контроль за виконанням судового рішення*.
- 9.20. *Перегляд судового рішення в адміністративній справі (апеляційне і касаційне провадження; перегляд за нововиявленими або виключними обставинами)*.

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

1. Цивільне право в системі права України

- 1.1. Поняття цивільного права як галузі права.
- 1.2. Предмет цивільного права.
- 1.3. Цивільно-правовий метод регулювання суспільних відносин.
- 1.4. Принципи цивільного права.
- 1.5. Система цивільного права.

2. Джерела цивільного права України

- 2.1. Загальна характеристика джерел цивільного права.
- 2.2. Цивільне законодавство України: поняття та структура.
- 2.3. Договір як джерело цивільного права. Акти цивільного законодавства й договір.
- 2.4. Звичай як джерело цивільного права. Звичаї ділового обороту.
- 2.5. Міжнародні договори як джерела цивільного права.

3. Цивільні правовідносини

- 3.1. Поняття цивільних правовідносин.
- 3.2. Елементи цивільних правовідносин.
- 3.3. Класифікація цивільних правовідносин.
- 3.4. Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин.

4. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин

- 4.1. Поняття фізичної особи.
- 4.2. Цивільна правоздатність фізичної особи.
- 4.3. Цивільна дієздатність фізичної особи: поняття, види.
- 4.4. Обмеження цивільної дієздатності фізичної особи. Визнання фізичної особи недієздатною.
- 4.5. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою. Визнання фізичної особи зниклою безвісті. Оголошення фізичної особи померлою.
- 4.6. Опіка та піклування над фізичною особою.

5. Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин

- 5.1. Поняття та ознаки юридичної особи.
- 5.2. Види та організаційно-правові форми юридичних осіб.
- 5.3. Порядок створення юридичної особи. Установчі документи юридичних осіб.
- 5.4. Правосуб'єктність юридичної особи та порядок її реалізації.
- 5.5. Припинення юридичної особи.
- 5.6. Підприємницькі товариства: поняття та види.
- 5.7. Непідприємницькі товариства: поняття та види.
- 5.8. Юридичні особи публічного права: поняття і правовий статус.

6. Об'єкти цивільних прав

- 6.1. Поняття об'єктів цивільних прав та їх оборотоздатність.
- 6.2. Речі як об'єкти цивільних прав: поняття, класифікація.
- 6.3. Гроші як об'єкти цивільних прав. Валютні цінності.
- 6.4. Майно, майнові права. Підприємство як єдиний майновий комплекс.
- 6.5. Інформація як об'єкт цивільних правовідносин.
- 6.6. Цінні папери як об'єкти цивільних прав.
- 6.7. Нематеріальні блага як об'єкти цивільних прав.

7. Правочини

- 7.1. Поняття та ознаки правочину.
- 7.2. Види правочинів.
- 7.3. Умови дійсності правочину.
- 7.4. Форма правочину та юридичні наслідки її недодержання.
- 7.5. Недійсні правочини, їх юридична природа та види.
- 7.6. Загальні юридичні наслідки недійсності правочину. Недійсність частин правочину.

8. Представництво в цивільному праві

- 8.1. Поняття та види представництва.
- 8.2. Підстави виникнення представництва.
- 8.3. Суб'єкти представництва.

8.4. Повноваження представника. Юридичні наслідки перевищення повноважень представником.

8.5. Довіреність: поняття, види, форма.

8.6. Припинення представництва за довіреністю.

9. Строки та терміни в цивільному праві. Позовна давність

9.1. Поняття та види строків і термінів у цивільному праві.

9.2. Способи визначення строків і термінів. Порядок обчислення строків.

9.3. Поняття та види позовної давності.

9.4. Початок перебігу позовної давності.

9.5. Зупинення та переривання перебігу позовної давності.

9.6. Юридичні наслідки спливу позовної давності.

9.7. Вимоги, на які позовна давність не поширюється.

10. Особисті немайнові права фізичної особи

10.1. Поняття та ознаки особистих немайнових прав фізичної особи.

10.2. Класифікація особистих немайнових прав у цивільному праві.

10.3. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи.

10.4. Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи.

10.5. Захист особистих немайнових прав.

11. Право власності. Загальні положення.

11.1. Поняття власності та права власності. Зміст права власності.

11.2. Об'єкти та суб'єкти права власності.

11.3. Здійснення права власності. Межі здійснення права власності.

11.4. Обов'язки власника. Тягар утримання майна.

11.5. Ризик випадкового знищення та випадкового пошкодження майна.

12. Набуття та припинення права власності.

12.1. Підстави (способи) набуття права власності: поняття, види.

12.2. Набуття права власності на новостворене майно та об'єкти незавершеного будівництва.

Перероблення речі. Набуття права власності на продукцію, плоди та доходи від речі.

12.3. Привласнення загальнодоступних дарів природи. Набуття права власності на безхазяйну річ. Знахідка. Бездоглядна домашня тварина. Скарб.

12.4. Набуття права власності за давністю володіння річчю (набувальна давність).

12.5. Набуття права власності за договором. Момент виникнення права власності в набувача за договором. Інші похідні способи набуття права власності.

12.6. Загальна характеристика підстав припинення права власності.

12.7. Відчуження речі як підстава припинення права власності. Відмова власника від права власності.

13. Право спільної власності

13.1. Поняття та види права спільної власності.

13.2. Право спільної часткової власності: поняття, суб'єкти, підстави виникнення. Визначення часток у праві спільної часткової власності.

13.3. Здійснення права спільної часткової власності.

13.4. Право переважної купівлі частки у праві спільної часткової власності.

13.5. Припинення права спільної часткової власності.

13.6. Право спільної сумісної власності: поняття, суб'єкти, підстави виникнення.

13.7. Здійснення права спільної сумісної власності.

13.8. Припинення права спільної сумісної власності.

14. Захист права власності

14.1. Поняття захисту права власності. Підстави для захисту права власності.

14.2. Поняття та види способів захисту права власності.

14.3. Віндикація як спосіб захисту права власності. Умови віндикації. Розрахунки при віндикації.

14.4. Негаторний позов.

14.5. Визнання права власності.

14.6. Інші способи захисту права власності.

15. Речові права на чуже майно

- 15.1. Загальна характеристика речових прав на чуже майно.
- 15.2. Право володіння чужим майном.
- 15.3. Право користування чужим майном (сервітут).
- 15.4. Право користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис).
- 15.5. Право забудови земельної ділянки (суперфіцій).

16. Право інтелектуальної власності: загальні положення

- 16.1. Поняття права інтелектуальної власності.
- 16.2. Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності.
- 16.3. Підстави виникнення та зміст прав інтелектуальної власності.
- 16.4. Захист права інтелектуальної власності.

17. Авторське право та суміжні права

- 17.1. Поняття та об'єкти авторського права.
- 17.2. Суб'єкти авторського права. Співавторство.
- 17.3. Виникнення суб'єктивних авторських прав.
- 17.4. Особисті немайнові права автора.
- 17.5. Майнові права автора.
- 17.6. Випадки вільного використання творів.
- 17.7. Строки чинності майнових авторських прав.
- 17.8. Поняття та об'єкти суміжних прав.
- 17.9. Суб'єкти суміжних прав.
- 17.10. Виникнення суміжних прав.
- 17.11. Строки чинності суміжних майнових прав.
- 17.12. Захист авторських і суміжних прав.

18. Патентне право

- 18.1. Поняття та об'єкти патентного права.
- 18.2. Суб'єкти патентних прав.
- 18.3. Патент як форма охорони прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки.
- 18.4. Майнові права, що впливають із патенту. Дії, що не визнаються порушенням прав володільця патенту.
- 18.5. Припинення дії патенту та визнання його недійсним.

19. Юридичні засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг

- 19.1. Загальна характеристика юридичних засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.
- 19.2. Комерційне (фірмове) найменування.
- 19.3. Торговельна марка (знак для товарів і послуг).

20. Загальні положення про зобов'язання

- 20.1. Поняття та елементи зобов'язання.
- 20.2. Підстави виникнення зобов'язань.
- 20.3. Сторони та треті особи у зобов'язанні. Множинність сторін, її види. Заміна сторін у зобов'язанні.
- 20.4. Поняття та принципи виконання зобов'язань.
- 20.5. Строк (термін) виконання зобов'язання.
- 20.6. Місце виконання зобов'язання. Спосіб виконання зобов'язання.

21. Забезпечення виконання зобов'язань

- 21.1. Загальна характеристика видів (способів) забезпечення виконання зобов'язань, їх ознаки, види. Форма правочину щодо забезпечення виконання зобов'язання.
- 21.2. Неустойка: поняття, предмет. Юридичні наслідки сплати (передання) неустойки.
- 21.3. Поручка. Юридичні наслідки порушення зобов'язання, забезпеченого поручкою.
- 21.4. Гарантія. Юридичні наслідки порушення зобов'язання, забезпеченого гарантією.
- 21.5. Завдаток. Юридичні наслідки порушення або припинення зобов'язання, забезпеченого завдатком.
- 21.6. Застава: поняття, види, підстави виникнення. Предмет застави. Юридичні наслідки невиконання зобов'язання, забезпеченого заставою.
- 21.7. Притримання. Обов'язки кредитора, який притримує річ у себе.

21.8. Довірча власність: поняття, об'єкти, підстави виникнення.

22. Припинення зобов'язань

22.1. Загальна характеристика підстав припинення зобов'язань.

22.2. Припинення зобов'язання належним його виконанням.

22.3. Припинення зобов'язання переданням відступного.

22.4. Припинення зобов'язання шляхом зарахування зустрічних однорідних вимог.

22.5. Припинення зобов'язання за домовленістю сторін. Новація. Прощення боргу.

22.6. Неможливість виконання як підстава припинення зобов'язання. Поселення кредитора й боржника в одній особі.

22.7. Припинення зобов'язання за смерті фізичної особи та за ліквідації юридичної особи.

23. Правові наслідки порушення зобов'язання. Відповідальність за порушення зобов'язань.

23.1. Поняття порушення зобов'язання.

23.2. Правові наслідки порушення зобов'язання.

23.3. Поняття та ознаки відповідальності за цивільним правом.

23.4. Види відповідальності за цивільним правом.

23.5. Форми відповідальності за цивільним правом.

23.6. Умови відповідальності за цивільним правом.

23.7. Підстави звільнення від відповідальності за цивільним правом.

24. Загальні положення про договір

24.1. Поняття договору в цивільному праві.

24.2. Свобода договору та її межі.

24.3. Види договорів.

24.4. Зміст договору.

24.5. Укладення договору.

24.6. Підстави та юридичні наслідки зміни та розірвання договору.

25. Договір купівлі-продажу: загальні положення

25.1. Поняття та юридична характеристика договору купівлі-продажу, його види.

25.2. Сторони договору купівлі-продажу.

25.3. Істотні умови договору купівлі-продажу. Предмет договору. Ціна в договорі купівлі-продажу.

25.4. Права та обов'язки продавця.

25.5. Права та обов'язки покупця.

26. Окремі види договору купівлі-продажу

26.1. Договір роздрібною купівлі-продажу.

26.2. Договір поставки.

26.3. Договір міни (бартеру).

27. Договір дарування

27.1. Поняття, види та ознаки договору дарування.

27.2. Сторони договору дарування, їхні права та обов'язки.

27.3. Предмет договору дарування. Прийняття дарунку.

27.4. Припинення та розірвання договору дарування.

27.5. Договір про пожертву.

28. Договори ренти та довічного утримання (догляду)

28.1. Договір ренти: поняття та ознаки.

28.2. Сторони договору ренти.

28.3. Зміст договору ренти. Передання майна під виплату ренти. Форма й розмір ренти, строк її виплати.

28.4. Припинення договору ренти.

28.5. Договір довічного утримання (догляду): поняття та ознаки. Форма договору довічного утримання (догляду).

28.6. Сторони договору довічного утримання (догляду).

28.7. Зміст договору довічного утримання (догляду). Обов'язки набувача за договором довічного утримання (догляду).

28.8. Припинення договору довічного утримання (догляду).

- 29. Договір найму (оренди)**
- 29.1. Договір найму (оренди): поняття, ознаки.
  - 29.2. Сторони договору найму (оренди).
  - 29.3. Предмет договору найму (оренди). Плата за користування майном. Строк договору найму (оренди).
  - 29.4. Права та обов'язки сторін за договором найму (оренди).
  - 29.5. Припинення договору найму (оренди).
  - 29.6. Договір прокату.
  - 29.7. Договір найму (оренди) земельної ділянки.
  - 29.8. Договір найму будівлі або іншої капітальної споруди.
  - 29.9. Договір найму (оренди) транспортного засобу.
  - 29.10. Договір лізингу.
- 30. Договір найму (оренди) житла**
- 30.1. Договір найму (оренди) житла: поняття, ознаки.
  - 30.2. Сторони договору найму (оренди) житла. Особи, які постійно проживають із наймачем, порядок їх вселення та юридичний статус. Тимчасові мешканці.
  - 30.3. Предмет договору найму (оренди) житла. Плата за користування житлом. Строк договору найму (оренди) житла.
  - 30.4. Права та обов'язки сторін за договором найму (оренди) житла.
  - 30.5. Припинення договору найму (оренди) житла.
- 31. Договір позички**
- 31.1. Договір позички: поняття та ознаки.
  - 31.2. Сторони договору позички, їхні права та обов'язки.
  - 31.3. Припинення договору позички.
- 32. Договір підяду**
- 32.1. Договір підяду: поняття, ознаки, види.
  - 32.2. Сторони договору підяду. Генеральний підрядник і субпідрядник.
  - 32.3. Предмет договору підяду. Ціна роботи в договорі підяду.
  - 32.4. Права та обов'язки сторін за договором підяду.
  - 32.5. Договір побутового підяду.
  - 32.6. Договір будівельного підяду.
  - 32.7. Договір підяду на проектні та пошукові роботи.
- 33. Договір про надання послуг: загальні положення**
- 33.1. Поняття та ознаки договору про надання послуг.
  - 33.2. Виконання договору про надання послуг.
  - 33.3. Плата за договором про надання послуг.
  - 33.4. Відповідальність виконавця за порушення договору про надання послуг.
- 34. Договори в сфері надання транспортних послуг**
- 34.1. Договір перевезення вантажу: поняття, ознаки, види.
  - 34.2. Сторони договору перевезення вантажу, їхні права та обов'язки.
  - 34.3. Договір перевезення пасажирів та багажу: поняття, ознаки.
  - 34.4. Сторони договору перевезення пасажирів та багажу, їхні права та обов'язки.
  - 34.5. Договір чартеру (фрахтування).
  - 34.6. Договір транспортного експедирування.
- 35. Договір зберігання**
- 35.1. Договір зберігання: поняття, ознаки, види.
  - 35.2. Сторони договору зберігання, їхні права та обов'язки. Професійний зберігач.
  - 35.3. Відповідальність зберігача за втрату (нестачу) чи пошкодження речі. Особливості відповідальності професійного зберігача.
  - 35.4. Зберігання на товарному складі.
  - 35.5. Спеціальні види зберігання.
  - 36.6. Договір охорони.
- 36. Договір страхування**
- 36.1. Договір страхування: поняття та ознаки.
  - 36.2. Форма договору страхування.

- 36.3. Сторони договору страхування, їхні права та обов'язки.
- 36.4. Істотні умови договору страхування.
- 36.5. Відмова від здійснення страхової виплати.
- 36.6. Припинення договору страхування.
- 37. Договори доручення, комісії та управління майном**
- 37.1. Договір доручення: поняття та ознаки.
- 37.2. Сторони договору доручення, їхні права та обов'язки.
- 37.3. Припинення договору доручення.
- 37.4. Договір комісії: поняття та ознаки.
- 37.5. Сторони договору комісії, їхні права та обов'язки.
- 37.6. Припинення договору комісії.
- 37.7. Договір управління майном: поняття та ознаки.
- 37.8. Форма договору управління майном, його істотні умови.
- 37.9. Сторони договору управління майном, їхні права та обов'язки.
- 37.10. Припинення договору управління майном.
- 38. Договір позики. Кредитний договір**
- 38.1. Поняття та ознаки договору позики. Форма договору позики.
- 38.2. Сторони договору позики.
- 38.3. Зміст договору позики.
- 38.4. Поняття та ознаки кредитного договору. Форма кредитного договору.
- 38.5. Сторони кредитного договору, їхні права та обов'язки.
- 38.6. Порядок укладення кредитного договору.
- 38.7. Істотні умови кредитного договору. Предмет і строк кредитного договору. Розмір і порядок сплати процентів.
- 38.8. Відповідальність сторін за кредитним договором.
- 39. Договір банківського вкладу. Договір банківського рахунка**
- 39.1. Поняття та ознаки договору банківського вкладу (депозиту). Форма договору банківського вкладу (депозиту).
- 39.2. Сторони договору банківського вкладу (депозиту).
- 39.3. Зміст договору банківського вкладу (депозиту).
- 39.4. Поняття та ознаки договору банківського рахунка.
- 39.5. Сторони договору банківського рахунка, їхні права та обов'язки.
- 39.6. Розірвання договору банківського рахунка.
- 40. Договір факторингу**
- 40.1. Поняття та ознаки договору факторингу. Види факторингу.
- 40.2. Порядок укладення та форма договору факторингу.
- 40.3. Сторони договору факторингу, їхні права та обов'язки.
- 41. Договори у сфері інтелектуальної власності**
- 41.1. Загальна характеристика договорів у сфері інтелектуальної власності, їх види, вимоги до форми.
- 41.2. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності: поняття, види.
- 41.3. Ліцензійний договір.
- 41.4. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.
- 41.5. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності.
- 41.6. Договір комерційної концесії.
- 42. Договір про спільну діяльність.**
- 42.1. Договір про спільну діяльність: поняття та ознаки.
- 42.2. Сторони в договорі про спільну діяльність, їхні права та обов'язки.
- 42.3. Поняття договору простого товариства.
- 42.4. Правовий режим спільного майна учасників.
- 42.5. Припинення договору простого товариства.
- 43. Недоговірні зобов'язання: Загальні положення**
- 43.1. Поняття та особливості недоговірних зобов'язань.
- 43.2. Види недоговірних зобов'язань.

44. Недоговірні зобов'язання з односторонніх правомірних дій. Зобов'язання зі створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи.

Кондикційні зобов'язання.

- 44.1. Зобов'язання з публічної обіцянки винагороди без оголошення конкурсу.
- 44.2. Публічна обіцянка нагороди за результатами конкурсу.
- 44.3. Зобов'язання зі вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення.
- 44.4. Зобов'язання з рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи.
- 44.5. Зобов'язання зі створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи.
- 44.6. Зобов'язання з набуття чи збереження майна без достатньої правової підстави (кондикційні зобов'язання).

45. Зобов'язання з відшкодування шкоди (деліктні зобов'язання).

- 45.1. Поняття та елементи деліктних зобов'язань.
- 45.2. Підстава та умови виникнення деліктних зобов'язань.
- 45.3. Способи відшкодування шкоди, завданої майну потерпілого. Урахування вини потерпілого та матеріального становища фізичної особи, яка завдала шкоду, при вирішенні питання про відшкодування шкоди.
- 45.4. Відшкодування шкоди, завданої при здійсненні особою права на самозахист та в стані крайньої необхідності.
- 45.5. Відшкодування юридичною або фізичною особою шкоди, завданої їхнім працівником чи іншою особою.
- 45.6. Відшкодування шкоди, завданої органами публічної влади, їх службовими чи посадовими особами. Особливості відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду.
- 45.7. Відшкодування шкоди, завданої малолітніми, неповнолітніми, недієздатними особами, особами, цивільна дієздатність яких обмежена, та особами, які не усвідомлювали значення своїх дій та (або) не могли керувати ними.
- 45.8. Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки.
- 45.9. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю.
- 45.10. Зобов'язання з відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг).

46. Загальні положення про спадкування

- 46.1. Поняття спадкування. Підстави спадкування.
- 46.2. Спадщина, її склад. Права та обов'язки, що не входять до складу спадщини.
- 46.3. Час і місце відкриття спадщини.
- 46.4. Спадкоємці. Усунення від права на спадкування.
- 46.5. Спадкування за заповітом. Види заповітів.
- 46.6. Право на обов'язкову частку в спадщині.
- 46.7. Зміст заповіту. Заповідальний відказ. Покладення на спадкоємця інших обов'язків.
- 46.8. Форма заповіту. Посвідчення заповіту.
- 46.9. Право заповідача на скасування та зміну заповіту. Недійсність заповіту.
- 46.10. Спадкування за законом. Черговість спадкування за законом.
- 46.11. Спадкування за правом представлення.

47. Здійснення права на спадкування. Оформлення права на спадщину

- 47.1. Загальний порядок прийняття спадщини. Особливості прийняття спадщини окремими категоріями спадкоємців.
- 47.2. Строки для прийняття спадщини. Юридичні наслідки пропущення строку для прийняття спадщини.
- 47.3. Право на відмову від прийняття спадщини, порядок його реалізації, юридичні наслідки.
- 47.4. Перехід права на прийняття спадщини (спадкова трансмісія).
- 47.5. Відумерлість спадщини.
- 47.6. Поділ та перерозподіл спадщини між спадкоємцями.
- 47.7. Виконання заповіту. Повноваження виконавця заповіту.

47.8. Оформлення права на спадщину. Свідоцтво про право на спадщину та порядок його одержання.

48. Спадковий договір

48.1. Поняття спадкового договору. Сторони в спадковому договорі.

48.2. Особливості спадкового договору з участю подружжя.

48.3. Забезпечення виконання спадкового договору.

ЦИВІЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

1. Загальні положення цивільного процесуального права

1.1. Поняття та предмет цивільного процесуального права як галузі права.

1.2. Система цивільного процесуального права.

1.3. Цивільне процесуальне законодавство.

1.4. Поняття, завдання, види та стадії цивільного судочинства.

2. Принципи цивільного судочинства

2.1. Поняття та система принципів цивільного судочинства.

2.2. Загальні принципи цивільного процесуального права.

2.3. Характеристика окремих принципів цивільного судочинства: гласність судового процесу, мова цивільного судочинства, змагальність сторін, диспозитивність цивільного судочинства, забезпечення права на перегляд та оскарження судового рішення, обов'язковість судових рішень.

3. Суд як суб'єкт цивільних процесуальних правовідносин

3.1. Визначення складу суду. Склад суду.

3.2. Підстави для відводу (самовідводу) судді. Наслідки відводу суду (судді).

4. Учасники справи

4.1. Склад учасників справи. Процесуальні права та обов'язки учасників справи. Неприпустимість зловживання процесуальними правами.

4.2. Цивільна процесуальна правоздатність. Цивільна процесуальна дієздатність.

4.3. Сторони в судовому процесі, їхні спеціальні процесуальні права та обов'язки.

4.4. Процесуальна співучасть.

4.5. Залучення до участі в справі співвідповідача. Заміна неналежного відповідача.

4.6. Треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору

4.7. Треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору

4.8. Процесуальне правонаступництво.

4.9. Участь у судовому процесі органів та осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб.

5. Представники

5.1. Поняття й види представництва в судовому процесі.

5.2. Особи, які можуть бути представниками. Особи, які не можуть бути представниками.

5.3. Повноваження представника в суді. Документи, що підтверджують повноваження представників.

6. Інші учасники судового процесу

6.1. Склад інших учасників судового процесу.

6.2. Цивільний процесуальний статус інших учасників судового процесу.

7. Цивільна юрисдикція

7.1. Поняття та види цивільної юрисдикції.

7.2. Предметна та суб'єктна юрисдикція.

7.3. Інстанційна юрисдикція.

7.4. Територіальна юрисдикція (підсудність).

8. Докази та доказування

8.1. Поняття доказів у судовому процесі. Види засобів доказування: письмові, речові та електронні докази, висновки експертів, показання свідків.

- 8.2. Обов'язок доказування та подання доказів.
- 8.3. Предмет доказування. Підстави звільнення від доказування.
- 8.4. Оцінка доказів.
- 8.5. Забезпечення доказів.

9. Процесуальні строки

- 9.1. Поняття процесуальних строків та їх види.
- 9.2. Обчислення процесуальних строків. Початок перебігу й закінчення процесуальних строків.
- 9.3. Зупинення, поновлення та продовження процесуальних строків.

10. Судові виклики та повідомлення

- 10.1. Поняття та види судових повісток.
- 10.2. Порядок вручення судових повісток.

11. Судові витрати

- 11.1. Поняття та види судових витрат.
- 11.2. Попереднє визначення суми судових витрат. Забезпечення та попередня оплата судових витрат.
- 11.3. Відстрочення та розстрочення судових витрат, зменшення їх розміру або звільнення від їх оплати.
- 11.4. Розподіл судових витрат між сторонами.

12. Заходи процесуального примусу

- 12.1. Поняття та види заходів процесуального примусу.
- 12.2. Підстави та порядок застосування заходів процесуального примусу.

13. Позовне провадження

- 13.1. Поняття позову. Види позовів.
- 13.2. Підстави та види забезпечення позову. Зустрічне забезпечення.
- 13.3. Заяви по суті справи, їх види.
- 13.4. Позовна заява, її зміст і форма. Пред'явлення позову.
- 13.5. Залишення позовної заяви без руху, повернення заяви, відмова у відкритті провадження в справі.
- 13.6. Відкриття провадження в справі.
- 13.7. Підготовче провадження.
- 13.8. Захист відповідача від пред'явленого позову. Відзив, заперечення та зустрічний позов.
- 13.9. Врегулювання спору за участю судді.
- 13.10. Відмова позивача від позову, визнання позову відповідачем. Мирова угода сторін.
- 13.11. Завдання та строки розгляду справи по суті.
- 13.12. Відкриття розгляду справи по суті.
- 13.13. З'ясування обставин справи та дослідження доказів.
- 13.14. Судові дебати та ухвалення рішення.
- 13.15. Фіксування судового процесу.
- 13.16. Зупинення та закриття провадження в справі. Залишення позову без розгляду.
- 13.17. Поняття та види судових рішень.
- 13.18. Порядок ухвалення судового рішення.
- 13.19. Законність і обґрунтованість судового рішення.
- 13.20. Проголошення судового рішення.
- 13.21. Набрання рішенням суду законної сили.
- 13.22. Справи, що розглядаються в порядку спрощеного позовного провадження.
- 13.23. Особливості розгляду справи в порядку спрощеного позовного провадження.
- 13.24. Умови та порядок **проведення заочного розгляду справи.**

14. Наказне провадження

- 14.1. Вимоги, за якими може бути видано судовий наказ.
- 14.2. Порядок розгляду справ про видачу судового наказу.
- 14.3. Зміст судового наказу.
- 14.4. Скасування судового наказу.
- 14.5. Набрання судовим наказом законної сили та видача його стягувачеві.

15. Окреме провадження

- 15.1. Поняття та сутність окремого провадження.
- 15.2. Справи, що розглядаються в порядку окремого провадження.
- 15.3. Порядок розгляду справ окремого провадження.

16. Перегляд судових рішень

- 16.1. Поняття та сутність апеляційного провадження. Суди апеляційної інстанції.
- 16.2. Право апеляційного оскарження.
- 16.3. Строк на апеляційне оскарження.
- 16.4. Форма й зміст апеляційної скарги, порядок її подання.
- 16.5. Відкриття апеляційного провадження.
- 16.6. Апеляційний розгляд.
- 16.7. Повноваження суду апеляційної інстанції.
- 16.8. Постанова суду апеляційної інстанції.
- 16.9. Поняття та сутність касаційного провадження. Суд касаційної інстанції.
- 16.10. Право касаційного оскарження.
- 16.11. Строк на касаційне оскарження.
- 16.12. Форма й зміст касаційної скарги, порядок її подання.
- 16.13. Відкриття касаційного провадження.
- 16.14. Касаційний розгляд.
- 16.15. Повноваження суду касаційної інстанції.
- 16.16. Постанова суду касаційної інстанції.
- 16.17. Підстави перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.
- 16.18. Розгляд заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами.

17. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень у цивільних справах та рішень інших органів (посадових осіб). Судовий контроль за виконанням судових рішень

- 17.1. Негайне виконання судових рішень.
- 17.2. Звернення судових рішень до виконання.
- 17.3. Відстрочення й розстрочення виконання. Зміна чи встановлення способу та порядку виконання.
- 17.4. Зупинення виконання судового рішення.
- 17.5. Поворот виконання рішення, постанови.
- 17.6. Судовий контроль за виконанням судових рішень.

18. Відновлення втраченого судового провадження

- 18.1. Право на звернення до суду із заявою про відновлення втраченого судового провадження.
- 18.2. Розгляд заяви про відновлення втраченого судового провадження.

19. Визнання та виконання рішень іноземних судів. Судові доручення про надання правничої допомоги

- 19.1. Визнання та звернення до виконання рішення іноземного суду, що підлягає примусовому виконанню.
- 19.2. Визнання рішення іноземного суду, що не підлягає примусовому виконанню.
- 19.3. Звернення суду України із судовим дорученням про надання правової допомоги до іноземного суду.
- 19.4. Виконання в Україні судових доручень іноземних судів.

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

1. **Загальні засади кримінального права України.**
  - 1.1. Кримінальне право України як окрема галузь права: поняття, особливості, співвідношення з іншими галузями.
Принципи кримінального права України (загальні, міжгалузеві, галузеві).
Принцип *nullum crimen sine lege* та його реалізація в кримінальному праві України.
  - 1.2. Джерела кримінального права. Система джерел сучасного кримінального права України. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року (далі - КК України) як основне джерело кримінального права України. Особливості нормативних приписів Загальної та Особливої частин КК України.
Основні різновиди диспозицій статей Особливої частини КК України. Основні різновиди санкцій статей Особливої частини КК України.
  - 1.3. Чинність закону України про кримінальну відповідальність у часі: поняття, основні принципи. Особливості набрання та втрати чинності законом України про кримінальну відповідальність. Визначення часу вчинення злочину за КК України. Особливості визначення часу вчинення окремих різновидів злочинів (триваючих та продовжуваних злочинів, злочинів, що вчиняються (можуть вчинятися) кількома діями, злочинів з матеріальним складом).
Зворотна дія закону України про кримінальну відповідальність у часі. Особливості та межі зворотної дії у часі окремих різновидів законів України про кримінальну відповідальність
  - 1.4. Чинність закону України про кримінальну відповідальність у просторі та за колом осіб: поняття та основні принципи (територіальний, громадянства, реальний, універсальний).
Місце вчинення злочину. Особливості визначення місця вчинення окремих різновидів кримінального правопорушень за КК України.
Особливості регламентації за кримінальним правом України видачі / невидачі, передачі осіб, що вчинили злочин поза межами України, перейняття кримінального провадження, виконання вироку іноземного суду чи міжнародної судової установи.
2. **Поняття та ознаки злочину за кримінальним правом України. Класифікація злочинів за ступенем їх тяжкості в КК України.**
  - 2.1. Поняття злочину (злочинного діяння, кримінального правопорушення) у кримінальному праві. Поняття та ознаки злочину за КК України.
Малозначність діяння та її юридичне значення за КК України.
Відмінність злочинів від інших правопорушень.
  - 2.2. Класифікація злочинів за ступенем тяжкості у КК України. Особливості об'єктів такої класифікації, її формальні критерії (підстави).
Види (категорії) злочинів за ступенем їх тяжкості, передбачені КК України. Поділ злочинів за ступенем їх тяжкості на окремі види (категорії), формальні критерії такого поділу.
3. **Склад злочину як явище в кримінальному праві: загальні положення.**
  - 3.1. Склад злочину як нормативна юридична конструкція в кримінальному праві; склад злочину як теоретична юридична конструкція; фактичний склад злочину.
Основні структурні та змістовні характеристики складу злочину як нормативно-теоретичної юридичної конструкції. Елементи складу злочину. Ознаки складу злочину.
  - 3.2. Класифікація складів злочину в теорії кримінального права. Окремі підстави (критерії) класифікації, особливості її об'єктів.
Види складів злочину за ступенем суспільної небезпеки.
Види складів злочину за способом описання в статті (частині статті) Особливої частини КК України. Види складів злочину за конструкцією їх об'єктивної сторони.
4. **Основи кваліфікації злочину**
  - 4.1. Поняття кваліфікації (правової кваліфікації) злочину.
Кваліфікація злочину як основний різновид кримінально-правової кваліфікації.
  - 4.2. Форми кваліфікації злочину.
Формула кваліфікації злочину та основні правила її складання.
Юридичне формулювання обвинувачення та основні правила його складання.

- 5. Об'єкт злочину.**
- 5.1. Поняття об'єкта злочину та його ознаки.
Види об'єктів злочину в теорії кримінального права.
- 5.2. Потерпілий від злочину та предмет злочину. 1 Поняття, ознаки та основні різновиди потерпілого від злочину. Поняття та ознаки предмета злочину
- 6. Об'єктивна сторона складу злочину.**
- 6.1. Поняття об'єктивної сторони складу злочину. Ознаки об'єктивної сторони складу злочину та їх юридичне значення.
- 6.2. Суспільно небезпечне діяння. Поняття та форми суспільно небезпечного діяння. Особливості відображення діяння в статтях Особливої частини КК України. Дія як активна форма суспільно небезпечного діяння. Бездіяльність як пасивна форма суспільно небезпечного діяння. Особливості бездіяльності та їх вплив на кримінальну відповідальність особи. Юридичне значення непереборної сили, фізичного або психічного примусу за КК України.
- 6.3. Суспільно небезпечні наслідки. Поняття суспільно небезпечних наслідків. Види суспільно небезпечних наслідків за КК України.
- 6.4. Причинний зв'язок між діянням та наслідками. Поняття причинного зв'язку. Особливості змісту причинного зв'язку в кримінальному праві.
- 6.5. Час, місце, обстановка, знаряддя, засоби, спосіб вчинення злочину та їх кримінально-правове значення.
- 7. Суб'єкт злочину.**
- 7.1. Поняття та ознаки суб'єкта злочину. Види суб'єкта злочину. Спеціальний суб'єкт злочину та основні його різновиди.
- 7.2. Вік, із якого може наставати кримінальна відповідальність. Загальний вік, з якого може наставати кримінальна відповідальність. Знижений вік, з якого може наставати кримінальна відповідальність. Особливості встановлення віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність.
- 7.3. Осудність та неосудність. Обмежена осудність. Поняття та критерії осудності. Поняття та критерії неосудності. Юридичне значення неосудності. Поняття та критерії обмеженої осудності. Юридичне значення обмеженої осудності.
- 7.4. Вчинення злочину у стані сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції. Види стану сп'яніння, передбачені КК України. Юридичне значення вчинення злочину в стані сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції.
- 8. Суб'єктивна сторона складу злочину.**
- 8.1. Поняття та ознаки суб'єктивної сторони складу злочину. Вина та її форми. Прямий умисел. Непрямий умисел. Відмінність прямого від непрямого умислу. Визначений та невизначений умисел. Кримінально протиправна самовпевненість. Відмінність кримінально протиправної самовпевненості від непрямого умислу. Кримінально протиправної недбалості. Казус (випадок): поняття, значення, відмінність від кримінально протиправної недбалості.
- 8.2. Складна (подвійна, змішана) вина. Особливості змісту складної (подвійної, змішаної) вини у складах злочину, передбачених КК України.
- 8.3. Факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу злочину. Мотив вчинення злочину. Мета вчинення злочину. Емоційний стан особи.
- 8.4. Помилка та її юридичне значення. Поняття та види помилки у кримінальному праві. Юридична помилка, її основні різновиди та значення. Фактична помилка, її основні різновиди та значення.
- 9. Стадії злочину**
- 9.1. Поняття стадії злочину в теорії кримінального права. Види стадій злочину за КК України.
- 9.2. Закінчений злочин. Поняття закінченого злочину за КК України. Особливості визначення моменту закінчення окремих складів злочину.
- 9.3. Готування до злочину. Поняття та ознаки готування до злочину. Види готування до злочину. Відмінність готування до злочину від виявлення наміру вчинити злочин. Кваліфікація готування до злочину.